

Accreditation criteria & procedures of National Academy of Early Childhood Programs (1991). NAEYC, Waszyngton.

Adamski F. (red.) (1993). Poza kryzysem tożsamości: w kierunku pedagogiki personalistycznej, Instytut Pedagogiki UJ, Wydawnictwo Naukowe PAT, Kraków.

Ames P., Rojas V., Portugal T. (2010). Continuity and respect for diversity. Strengthening early transitions in Peru, Working papers, 56, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Andrzejewski M., Budejczak M. (2006). Uwarunkowania prawne edukacji elementarnej. W: T. Szlendak (red.), Małe dziecko w Polsce. Raport o sytuacji edukacji elementarnej, Fundacja Rozwoju Dzieci, Warszawa.

Apple M. (2005). Education, markets and an audit culture, "Critical Quarterly", 47 (1-2), 11-29
<https://doi.org/10.1111/j.0011-1562.2005.00611.x>

za: Moss P. (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Babad E., Bernieri F., Rosenthal R. (1991). Students as judges of teachers' verbal and nonverbal behavior, "American Educational Research Journal", 28 (1), 211-234
<https://doi.org/10.3102/00028312028001211>

za: P. Eggen, D. Kauchak (1994), Educational psychology. Classroom connections, Macmillan College Publishing Company, Nowy Jork.

Barazzoni R. (2000). Brick by brick. The history of the "XXV Aprile" People's Nursery School of Villa Cella, Reggio Children, Reggio Emilia.

Barnes D. (1988). Nauczyciel i uczniowie. Od porozumiewania się do kształcenia, WSiP, Warszawa.

Bentley A. (2005). Everyday democracy; Why we get the politicians we deserve, Demos; za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Białycki I. (2007). Przedszkole - wstęp do kariery edukacyjnej. W: R. Piwowarski (red.), Dziecko, sukcesy i porażki, IBE, Warszawa.

Bredenkamp S. (1992). Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8. NAEYC, Nowy Jork. [https://doi.org/10.1016/S0885-2006\(05\)80101-2](https://doi.org/10.1016/S0885-2006(05)80101-2)

Bronowski J. (1987). Potęga wyobraźni, PIW, Warszawa.

Bronfenbrenner U. (1992). Ecological systems theory. W: R. Vasta (red.), Six theories of child development. Revised formulation and current issues, s. 187-251, Jessica Kingsley Publishers, Londyn i Filadelfia.

Brophy J., Statham J. (1994). Measure for measure: Values, quality and evaluation. W: P. Moss, A. Pence, Valuing quality in early childhood services, s. 61-76, Paul Chapman Publishing Ltd, Londyn.
<https://doi.org/10.4135/9781446252048.n5>

Bruner J. (2006). Kultura edukacji, TAIWPN Universitas, Warszawa.

- Brzezińska A. (2002). Współczesne ujęcie gotowości szkolnej. W: W. Brejnak (red.), O pomyślny start ucznia w szkole, s. 38-49, "Biuletyn Informacyjny PTD", 23.
- Brzezińska A.I. (2005a). Wstęp. O czym i dla kogo jest ta książka. W: A.I.
- Brzezińska (red.), Portrety psychologiczne człowieka, GWP, Gdańsk.
- Brzezińska A.I. (2005b). Jak myślimy o rozwoju człowieka? W: A.I. Brzezińska (red.), Portrety psychologiczne człowieka, GWP, Gdańsk.
- Bukowski J. (1987). Zarys filozofii spotkania, Znak, Kraków.
- Burman E. (2009). Deconstructing development psychology, Routledge, Londyn.
- Carr W., Hartnett A. (1996). Education and the struggle for democracy, Open University Press za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Child observation record (1992). High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.
- Chojnacka A. (2009). Wychowanie w szkołach: koedukacyjnej i zróżnicowanej ze względu na płeć, niepublikowana praca magisterska, UW.
- Chomsky N. (1999). Rok 501. Podbój trwa, PWN, Warszawa za: E. Potulicka, J. Rutkowiak (2009), Neoliberalne uwikłania edukacji, Impuls, Kraków.
- Chomsky N. (2000). Zysk ponad ludzi. Neoliberalizm a ład globalny, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław za: E. Potulicka, J. Rutkowiak (2009), Neoliberalne uwikłania edukacji, Impuls, Kraków.
- Clark A., Moss P. (2001). Listening to young children: the mosaic approach, National Children's Bureau, Londyn.
- Cleveland G., Forer B., Hyatt D., Japel C., Krashinsky M. (2008). New evidence about child care in Canada. User patterns, affordability and quality, IRPP Choices 14 (12) za: P. Moss (2009). There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Cleveland G., Krashinsky M. (2002). Financing ECEC services in OECD countries; www.oecd.org/dataoecd/55/59/28123665.pdf
- Cochran M. (1993). International handbook of child policies and programs, Greenwood Press, Westport, CT.
- Dahlberg G., Moss P., Pence A. (2001). Beyond quality in early childhood education and care. Postmodern perspectives, Routledge/Falmer, Londyn.
- Davis B., Saltmarsh S. (2007). Gender economies: Literacy and the gender production of neoliberal subjectivities, "Gender and Education", 19 (1), 1-20 <https://doi.org/10.1080/09540250601087710>
- za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Dewey J. (1964). Democracy and education, Mc Millan, Londyn.

Dockett S., Perry B. (2005). Researching with children: Insights from starting school research project, "Early Childhood Development and Care", 175 (6), 507-521

<https://doi.org/10.1080/03004430500131312> za: P. Vogler, C. Crivello, M. Woodhead (2008), Early childhood transition research: A review of concepts theory and practice, Working papers, "Early Childhood Development", (48), Bernard van Leer Foundation, Haga.

Dubos R. (1986). Pochwała różnorodności, PIW, Warszawa.

Duncan A. (2000). New labour's rationality and morality mistakes' and some alternatives, Workshop papers, 11, ESRC Research Group on Care, Values, and the Future of Welfare, University of Leeds za: P. Moss (2009). There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Dziewiecki M. (2002). Wychowanie w dobie ponowoczesności, Jedność, Kielce.

Edwards C. (1998). Partner, nurturer, and guide: The role of the teacher. W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Edwards C. (2006). Dyscyplina i kierowanie klasą, PWN, Warszawa.

Edwards C., Gandini L., Forman G. (red.) (1998). The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Eggen P., Kauchak P. (1994). Educational psychology. Classroom connections, Macmillan College Publishing Company, Nowy Jork.

Erikson E. (2000). Dziecko i społeczeństwo, Rebis, Poznań.

Erikson E. (2002). Dopełniony cykl życia, Rebis, Poznań.

European Commission network on childcare and other measures to reconcile employment and family responsibilities (1996). Quality targets in services for young children: Proposal for a ten year action programme.

Farson R. (1992). O wynalezieniu dzieci. W: K. Blusz (red.), Edukacja i wyzwolenie, Impuls, Kraków.

Favell J.H. (1993). The developmental psychology of Jean Piaget, Princenton, D. Van Nostrand Company za: M. Hohmann, P.D. Weikart (1995), Educating young children, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.

Filipini T. (1998). The role of the Pedagogista: An interview with Lella Gandini by Tiziana Filipini in collaboration with Simona Bonilari. W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Forman G., Fyfe B. (1998). Negotiated learning through design, documentation, and discourse. W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Frączek Z. (2007). Wychowanie a wolność. W: J. Łach (red.), Człowiek a wychowanie. Europejskie możliwości i zagrożenia, WURz, Rzeszów.

Giddens A. (1991). Modernity and self-identity, Polity Press, Cambridge.

- Giroux H.A. (1989). *Schooling for democracy. Critical pedagogy in the modern age*, Routledge, Londyn.
- Giza A. (red.) (2010). *Edukacja małych dzieci, standardy, bariery, szanse. Raport*, Fundacja Rozwoju Dzieci, im. J.A. Komeńskiego, Warszawa.
- Good T. (1987). Two decades of research on teacher expectations: Findings and future directions, "Journal of Teacher Education", 37(4), 32-47 <https://doi.org/10.1177/002248718703800406> za: P. Eggen, D. Kauchak (1994), *Educational psychology. Classroom connections*, Macmillan College Publishing Company, Nowy Jork.
- Good T., Brophy J. (1991). *Looking in classrooms*, Harper & Row
- za: P. Eggen, D. Kauchak (1994), *Educational psychology. Classroom connections*, Macmillan College Publishing Company, Nowy Jork.
- Gordon A., Browne K. (1993). *Beginnings and beyond. Foundation in early childhood education*, Delmar Publisher Inc., Nowy Jork.
- Greenspan S., Greenspan N.T. (1985). *First Feelings*, Viking za: M. Hohmann, P.D. Weikart (1995), *Educating young children*, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.
- Gurian M. (2007). *Różnorodność szans edukacji*. W: E.Vidal (red.), *Równi ale różni. Perspektywy edukacji zróżnicowanej*, s. 31-75, CODN, Warszawa.
- Gurian M., Stevens K. (2005). *The minds of boys. Saving our sons from falling behind in school and life*, Jossey-Bass, A Wiley Imprint.
- Harvey D. (2005). *A brief history of neoliberalism*, Oxford University Press za: P. Moss (2009), *There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care*, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Heckman J. (2008). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children, "Since", 312 (5782), 1900-1902 <https://doi.org/10.1126/science.1128898> za: M. Woodhead, P. Ames, U. Vennman, W. Abebe, N. Streuli (2009), *Equity and quality? Working papers*, 55, s. 7, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Hill D. (2004). *Educational perversion and global neo-liberalism. A Marxist critique*, s. 2 <http://clogic.eserver.org/2004/hill.html>. W: E. Potulicka, J. Rutkowiak (2010), *Neoliberalne uwikłania edukacji*, Impuls, Kraków.
- HM Treasury (2004). *Choice for parents, the best start for children: A ten years strategy for childcare*, The Stationery Office, Londyn.
- Hohmann M., Weikart P.D. (1995). *Educating young children*, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.
- Hutton W., Schneider P. (2008). *The failure of market failure: Towards a 21st Century keynesianism*, NESTA
- za: P. Moss, 2009, *There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care*, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

- Jensen C. (1994). Fragments for a discussion about quality. W: P. Moss, A. Pence (red.), Valuing quality in early childhood services, Paul Chapman Publishing Company, Teachers College Press, Londyn.
- Kagan J. (2008). Trzy złudne przekonania, WAM, Kraków.
- Kagan S., Cohen N., Neuman M. (1996). Introduction: The changing context of American early care and education. W: S. Kagan, N. Cohen (red.), Reinventing early care and education: A vision for a quality system, Jossey-Bass, San Francisco.
- Karwowska-Struczyk M. (1990). Preschool education in Poland. W: Betty Po-King Chan (red.), Early childhood education toward the 21st century. A world wide perspective, s. 177-187, Yew Chung Education Company, Hong Kong i Gaithersburg,
- Karwowska-Struczyk M. (1993a). Early childhood education in Poland, "International Journal of Early Years", 1 (1), 7-13, Trentham Books Limited, Londyn. <https://doi.org/10.1080/0966976930010102>
- Karwowska-Struczyk M. (1993b). What do parents think about kindergarten? "International Journal of Early Years", 1 (2), 33-45, Trentham Books Limited, Londyn. <https://doi.org/10.1080/0966976930010204>
- Karwowska-Struczyk M. (2000a). Nisze ekologiczne a rozwój dziecka, IBE, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2000b). Obserwacja kluczem do rozwoju dziecka. W: Edukacja w przedszkolu, cz. 1, Raabe, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2001). Obserwacja kluczem do rozwoju dziecka. W: Edukacja w przedszkolu, cz. 2, Raabe, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2003). Program wychowania przedszkolnego w okresie zmiany ustrojowej. W: R. Piwowarski (red.), Dziecko - nauczyciel - rodzice. Konteksty edukacyjne, s. 61-74, IBE, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2004). Konstruowanie jakości edukacji przedszkolnej. W: T. Ogrodzińska (red.), Nigdy nie jest za wcześnie - rozwój edukacji małych dzieci, s. 79-91, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2007a). Dziecko i konteksty jego rozwoju, IBE, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M.(2007b). Dokumentacja narzędziem uczenia się/nauczania dziecka i nauczyciela. W: M. Karwowska-Struczyk, E. Słodownik-Rycaj (red.), Pedagogika małego dziecka. Wybrane zagadnienia, s. 113-125, IBE, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2007c). Jakość edukacji przedszkolnej - wyzwanie czy nadawanie znaczenia. W: R. Piwowarski (red.), Dziecko, sukcesy i porażki, s. 237-247, IBE, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2009). Dziecko i rówieśnicy w społecznym świecie wczesnej edukacji. W: D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska (red.), Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, s. 366-401, WAiP, Warszawa.
- Karwowska-Struczyk M. (2010). Nie zatrzymujmy się, idźmy dalej - jeszcze o edukacji przedszkolnej. W: A. Bogaj (red.), Kierunki i uwarunkowania przemian oświaty w związku z reformą, s. 121-135, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny im. J. Kochanowskiego w Kielcach.

Karwowska-Struczyk M. (2011). Nie zatrzymujemy się, idźmy dalej - demokracja i wolny rynek w edukacji przedszkolnej, "Kwartalnik Pedagogiczny", 1 (w druku).

Katz L. (1992). Wielorakie spojrzenie na jakość programów edukacji przedszkolnej. W: Dziecko i Edukacja, Materiały Wspólnoty Europejskiej Tempu, REDESIGN, 2, 1, CODN, Warszawa.

Katz L. (1995). Engaging children's minds: The project approach, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Katz L. (1998). What can we learn from Reggio Emilia? W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, s. 27-49. Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Katz L., Haris-Helm J. (2001). Mali badacze. Metoda projektu w edukacji elementarnej, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, Warszawa.

Klus-Stańska D. (2007). Między wiedzą a władzą. Dziecięce uczenie się w dyskursach pedagogicznych, "Problemy Wczesnej Edukacji", 1-2, 92-106.

Klus-Stańska D., Kruk, J. (2009). Tworzenie warunków dla rozwojowej zmiany poznawczej i konstruowania wiedzy przez dziecko. W: D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska (red.), Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, WAIp, Warszawa.

Klus-Stańska D., Szczepska-Pustkowska M. (2009). Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, WAIp, Warszawa.

Kohlberg L., Mayer R. (2000). Rozwój jako cel wychowania. W: Z. Kwieciński (red.), Alternatywy myślenia o/dla edukacji, IBE, Warszawa.

Kohlberg L., Lickona T. (1987). Moral discussion and the class meeting. W: R. DeVries, L. Kohlberg, Programs of early education: The constructivist view, Longman, Nowy Jork

za: M. Hohmann, P.D. Weikart (1995), Educating young children, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.

Kopciwicz L. (2009). Wczesna edukacja i płeć kulturowa. W: D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska (red.), Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, s. 123-158, WAIp, Warszawa.

Król M. (1991). Słownik demokracji, Znak, Kraków.

Kwaśnica R. (1992). O dwóch wersjach pytania o przedrozumienie. Do pedagogiki naukowej i pedagogów z marginesu, na pierwszym progu szkolnictwa. W: J. Rutkowiak (red.), Pytanie, dialog, wychowanie, PWN, Warszawa.

Kwieciński Z. (2002). Wykluczanie. Badania dynamiczne i porównawcze nad selekcjami szkolnymi, UMK, Toruń.

Lama D. (1994). Personalizacja kształcenia w praktyce szkoły Institutio Familiar d'Educatio w Katalonii, niepublikowana praca dyplomowa.

Lather P. (1991). Getting smart: Feminist research and pedagogy with/in the postmodern, Routledge <https://doi.org/10.4324/9780203451311>

za: G. Dahlberg, P. Moss, A. Pence (2001), Beyond quality in early childhood education and care. Postmodern perspectives, Routledge/Falmer, Londyn.

Levin K. (2007). Improving acces, equity and transition to education: Creating a research agenda, create pathways to access research, monograph no. 1, Falmer, UK: Consortium for Research on Educational Acess, Transition and Equity (CREATE) University of Sussex;, za: M. Woodhead, P. Ames, U. Vennman, W. Abebe, N. Streuli (2009), Equity and quality? Working papers, 55, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Lewartowska-Zychowicz M. (2009). Nauczyciel (wczesnej edukacji) w relacjach wolności i przymusu. W: D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska (red.), Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, s. 158-185, WAIp, Warszawa.

List Ojca Świętego Benedykta XVI dla diecezji i miasta Rzymu, na temat ważnego zadania wychowania (2008), Watykan, 21 stycznia.

Lubomirska K. (1994). Przedszkole, rzeczywistość i szansa, Wydawnictwo "Żak", Warszawa.

Maccoby E.E. (2003). The two sexes. Growing up apart. Coming together, The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Massachussets, Londyn.

Mahler M., Pine F., Bergman A. (1975). The psychological birth of human infant, Basic Books
za: M. Hohmann, P.D. Weikart (1995), Educating young children, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.

Makulec K. (2007). Program "Optymista". Integralny rozwój osoby, wykład w szkole dla dziewcząt "Strumienie".

Malaguzzi L. (1998). History, ideas, and basic philosophy. An interview with Lella Gandini. W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, s. 49-99, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Marangos A., Plantega J. (2006). Introducing market forces, "Children in Europe", 11, 18-19.

Melhuish E.C. (1993). Preschool care and education. Lessons from the 20th for the 21st Century. W: "International Journal of Early Years Education", t. 1, nr 2, Trentham Books Ltd, Londyn.
<https://doi.org/10.1080/0966976930010203>

Melosik Z., Śliwerski B. (2010). Edukacja alternatywna w XXI wieku, Impuls, Kraków.

Mendel M. (2006). Rodzina a przedszkole i szkoła. W: T. Szlendak (red.) Małe dziecko w Polsce. Raport o sytuacji edukacji elementarnej, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, Warszawa.

Męczkowska-Christiansen A. (2010). Dyskursy dzieciństwa a polityka. Pomiędzy wykluczeniem a obywatelskim uczestnictwem, "Problemy Wczesnej Edukacji", 2 (2), 25-39.

Mieszalski S. (2005). Interpretacje podmiotowości dziecka: kultura - szkoła - wczesna edukacja, "Problemy Wczesnej Edukacji", 2 (2), 5-11.

Monbiot G. (2001). How to rule the world: Rich nations should stop running the planet and give way to global democracy, "Guardian", 17 lipca

za: E. Potulicka, J. Rutkowiak (2010), Neoliberalne uwikłania edukacji, Impuls, Kraków.

Montie J.E., Zongping Xiang, Schweinhart L.J. (2007). The role of preschool experience in children's development: Longitudinal findings from 10 countries, High/Scope Press, Ypsilanti.

Mońka M. (2007). Personalizm kształcenia w praktyce, wykład w szkole dla chłopców "Żagle".

- Moore E., Smith T. (1989). High/Scope report 2: One year on, Volculf, Londyn
- za: M. Hohmann, P.D. Weikart (1995) Educating young children, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.
- Moss P. (2009). There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Moss P., Cochram T. (2005). Getting beyond childcare... and the Barcelona targets;
http://www.cimu.org/webs/wellch/conference_1/c1moss.pdf
- Moss P., Melhuish E.C. (red.) (1991). Current issues in day care for young children, HMSO, UK, Londyn.
- Moss P., Pence A. (1994). Valuing quality in early childhood services. New approaches to defining quality, Paul Chapman Company, Londyn.
- Mouffe C. (2000). The democratic paradox, Verso, Londyn
- za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Myers R. (1992). The twelve who survived. Strengthening programmes of early childhood development in the Third World, High/Scope Press, Ypsilanti.
- Neusner J. (2008). Rabin rozmawia z Jezusem, Wydawnictwo M., Kraków.
- Neville B. (2009). Psyche i edukacja. Emocje, wyobrażenia i nieświadomość w uczeniu się i nauczaniu, Wydawnictwo WAM, Kraków.
- Noailly J., Visser S., Grout P. (2007). The impact of market forces on the provision of childcare: insights from the 2005 Childcare Act in the Netherlands. CPB Memorandum;
www.cpb.nl/eng/pub/cpbreksen/memorandum/176/memo176.pdf
- Nowak M. (2000). Personalizm historyczny i "pedagogie" o inspiracji personalistycznej. W: Z. Kwieciński (red.), Alternatywy myślenia o/dla edukacji, IBE, Warszawa.
- Nowak M. (2010). Współczesne kierunki pedagogiczne i ich implikacje dla edukacji szkolnej. W: A. Bogaj (red.), Kierunki i uwarunkowania przemian oświaty w związku z reformą, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy J. Kochanowskiego w Kielcach.
- Nowicka M. (2010). Oblicza szkolnej socjalizacji. W: D. Klus-Stańska, M. Szczepka-Pustkowska (red.), Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, WAIp, Warszawa.
- Nyczaj-Draż M. (2005). Dzieci wysokiej jakości w ponowoczesnym świecie. Esej o konieczności i ryzyku instytucjonalizacji dzieciństwa. W: M. Nyczaj-Draż, M. Gałazewski (red.), Współprzestrzenie edukacji, Impuls, Kraków.
- Olmsted P., Montie J. (2001). Early childhood settings in 15 countries. What are their structural characteristics, High/Scope Press, Ypsilanti.
- Osgood J. (2004). Time to get down to business? The responses of early years practitioners to entrepreneurial approaches to professionalism, "Journal of Early Years Research", 2 (1)
<https://doi.org/10.1177/1476718X0421001>

za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Pac H. (2010). Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna w W. Brytanii, niepublikowana praca doktorska przygotowana pod kierunkiem M. Karwowskiej-Struczyk.

Pasek M. (2008). Szkoły wspierania edukacji i rodziny "Sternik" przykładem personalizacji kształcenia, niepublikowana praca magisterska, UW.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego (2008). Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. (Dz.U. z 15 stycznia 2009 r. nr 4, poz. 17).

Potulicka E. (2000). Nowa prawica, jej ideologia oraz strategia reformy edukacji (na przykładzie Anglii i Walii). W: Z. Kwieciński, Alternatywy myślenia o/dla edukacji, s. 297-307, IBE, Warszawa.

Potulicka E. (2010). Teoretyczne podstawy neoliberalizmu a jego praktyka. W: E. Potulicka, J. Rutkowiak (2010), Neoliberalne uwikłania edukacji, Impuls, Kraków.

Potulicka E., Rutkowiak J. (2010). Neoliberalne uwikłania edukacji, Impuls, Kraków.

PricewaterhouseCoopers (2006a). Overarching report on children's service markets, PWC, Londyn.

PricewaterhouseCoopers (2006b). The childcare market, PWC, Londyn.

Putnam R. (1993). Making democracy work. Civic tradition in modern Italy, <https://doi.org/10.1515/9781400820740>

Princeton, NJ, Princeton University Press; za: G. Dahlberg, P. Moss, A. Pence, (2001), Beyond quality in early childhood education and care. Postmodern perspectives, Routledge/Falmer, Londyn.

Quality targets in service for young children (2004). European Commission Network on Childcare and Other Measures to Reconcile Employment and Family Responsibilities; <http://www.childcarecanada.org/pubs/other/quality/Qualitypaperthree/pdf>

Qvortrup J., Barddy M., Sgritta G., Wintersberger H. (red.) (1994). Childhood matters. Social theory, practice and politics, European Centre Vienna, Avebury.

Rabczuk W. (2005). Urynkowanie edukacji - szansa czy zagrożenie?. W: A. Kargulowa, S.M. Kwiatkowski, T. Szkudlarek (red.), Rynek i kultura neoliberalna a edukacja, Impuls, Kraków.

Rankin B. (1998). Curriculum development in Reggio Emilia. A long term curriculum project about dinosaurs. W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, s. 215-239, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Rinaldi C. (1998). Project Curriculum constructed through documentation - prottagazione: an interview with Lella Gandini by Carlina Rinaldi. W: C. Edwards, L. Gandini, G. Forman (red.), The hundred languages of children. The Reggio Emilia approach - advanced reflections, s. 113-127, Ablex Publishing Corporation, Westport, CT.

Rinaldi C. (2005). Is a curriculum necessary?, "Children in Europe", 9, 19.

- Rinaldi C. (2006). In dialogue with Reggio Emilia. Listening, researching and learning, Routledge, Taylor & Francis Group, Londyn.
- Rogers C. (1983). The freedom to learn for the 80's. Merrill za: M. Hohmann, P.D. Weikart (1995), Educating young children, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti.
- Ropilio A., Lanyasanya M., Lesolayia S., Neeto T., Kamau P., Senbeyo M., Lowa L. (red.) (2001). The El-barta child and family project, Working papers, 28, Early Childhood Development, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Rose N. (1999). Powers of freedom. Reframing Political Thought, Cambridge UK, Cambridge Press <https://doi.org/10.1017/CBO9780511488856>
- za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Rosenthal R., Jacobson J. (1968). Pygmalion in the classroom. Teacher expectations and the pupil's intellectual growth, Holt, Rinehart&Winston, Nowy Jork. <https://doi.org/10.1007/BF02322211>
- Rutkowiak J. (1992). Czy jest możliwe kształcenie nauczycieli do dialogu przez dialog? W: J. Rutkowiak (red.) Pytanie, dialog, wychowanie, s. 337-370. PWN, Warszawa.
- Rutkowiak J. (2010a). Czy istnieje edukacyjny program edukacji korporacyjnej? W: E. Potulicka, J., Rutkowiak (2010), Neoliberalne uwikłania edukacji, s. 13-39. Impuls, Kraków.
- Rutkowiak J. (2010b). Wychylenia wyobraźni. Z myślą o poneoliberalnych przemianach w edukacji. W: E. Potulicka, J. Rutkowiak (2010), Neoliberalne uwikłania edukacji, s. 339-350, Impuls, Kraków.
- Rutter M. and the English and Romanian Adoptees Study Team (1998). Developmental catch-up, and deficit. Following adoption after severe global early privation, "Journal of Child Psychology and Psychiatry", 39(4), 465-476 <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00343>
- za: P. Vogler, G. Crivello, M. Woodhead (2008), Early childhood transitions research: A review of theory and practice, Working papers, 48, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Schweinhart L.J., Barnes H.V., Weikart D.P. (1993). Significant benefits. The High/Scope Perry Preschool Study through age 27. The High/Scope Press, Ypsilanti, Michigan.
- Słownik języka polskiego (1978). PWN, Warszawa.
- Smolińska-Theiss B. (1993). Dzieciństwo w małym mieście, UW, Warszawa.
- Smolińska-Theiss B., Theiss W. (2003). Stulecie dziecka: Między mitem a zniewoleniem. W: J. Wilk (red.) W służbie dziecku - blaski i cienie, Katedra Pedagogiki Rodziny KUL, Lublin.
- Starting Strong II: Early childhood education and care (2006). OECD, Paryż.
- Stewart W. (2010). Cut back on initiatives, Ofsted orders ministers. News. The TES on 26 February.
- Super C., Harkness S. (1986). The developmental niche: A conceptualization at the interface of child and culture, "International Journal of Behavioral Development", 9, 545-567. <https://doi.org/10.1177/016502548600900409>
- Sylva K., Melhuish E., Sammons P., Siraj-Blatchford I., Taagar B., Elliot K. (2003). The effective provision of pre-school education Project: Findings from the preschool period;

www.ioe.ac.uk/schools/ecpe/eppe/eppe/eppepdfs/RB%20summary%20findings%20from%20Pre-school.pdf ; za: P. Moss (2009), There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Szczepska-Pustkowska M. (2009). Kategoria dziecka i dzieciństwa w nowożytnej myśli pedagogicznej. W: D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska (red.), Pedagogika wczesnoszkolna - dyskursy, problemy, rozwiązania, WAIp, Warszawa.

Szkudlarek T. (2005). Koniec pracy, czy koniec zatrudnienia? W: A. Kargulowa, S.M. Kwiatkowski, T. Szkudlarek (red.), Rynek i kultura neoliberalna a edukacja, Impuls, Kraków.

Szkudlarek T. (2006). Parcelacje. Topografie społeczeństwa wiedzy. W: M. Mendel (red.), Pedagogika miejsca. Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP, Wrocław.

Szlendak T. (red.) (2006). Małe dziecko w Polsce. Raport o sytuacji edukacji elementarnej, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, Warszawa.

Szumigraj M. (2005). Niewolnik korporacji i outsider, czyli kim być w świecie (bez) zatrudnienia, albo o produktach edukacji. W: A. Kargulowa, S.M. Kwiatkowski, T. Szkudlarek (red.), Rynek i kultura neoliberalna a edukacja, s. 101-113, Impuls, Kraków.

Szymański M.S. (2010). O metodzie projektów, Wydawnictwo "Żak", Warszawa.

Śliwerski B. (1995). Edukacja - wybrane kontrowersje i dylematy. W: B. Śliwerski (red.), Pedagogika alternatywna - dylematy teorii, Impuls, Kraków.

Śliwerski B. (1996), Z perspektywy pedagogiki personalistycznej, "Edukacja i Dialog"; <http://www.eid.edu.pl/archiwa,1996,94>

Śliwerski B. (2000). Antypedagogika jako alternatywna koncepcja radykalnej zmiany wychowania. W: Z. Kwieciński (red.), Alternatywy myślenia o/dla edukacji, s. 393-397, IBE, Warszawa.

Śliwerski B. (2006). Oświata między polityką a teorią zmiany, "Problemy Wczesnej Edukacji", II, 1 (3), 22-29.

Śliwerski B. (2007) Pedagogika dziecka. Studium pajdocentryzmu, GWP, Gdańsk.

Śliwerski B. (2008). Edukacja pod prąd, Impuls, Kraków.

Śliwerski B. (2010). Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna wobec heterogeniczności nauk pedagogicznych, "Problemy Wczesnej Edukacji", 2 (12), 9-25.

Śpiewak P. (1991). Ideologie i obywatele, Biblioteka "Więzi", Warszawa.

Tietze W., Creyer D., Current Trends in European Early Childhood Care and Education, nieopublikowany materiał z konferencji.

Unger R.M. (2005). What should the left propose, Verso, Londyn

za: P. Moss (2009) There are alternatives! Markets and democratic experimentalism in early childhood education and care, Working papers, 53, Bertelsmann Stiftung, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Vademecum, co każdy nauczyciel klas IV-VI powinien, materiały wewnętrzne, dokument szkoły dla dziewcząt "Strumienie".

- Vandenbroeck M. (2006). Globalisation and privatisation: The impact on childcare policy and practice, Working papers, 38, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Van der Gaag J. (2002). From child development to human development. W: M.E. Young (red.), From early child development: Investing in our children's future. Waszyngton D.C. The World Bank
- za: M. Vandenbroeck (2006), Globalisation and privatisation: The impact on childcare policy and practice, Working papers, 38, s. 7, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Vidal E. (2007). Równi ale różni. Perspektywy edukacji zróżnicowanej, CODN, Warszawa.
- Vogler P., Crivello G., Woodhead M. (2008). Early childhood transitions research: A review of theory and practice, Working papers, 48, Bernard van Leer Foundation, Haga.
- Waloszek D. (2009a). Reforma edukacji dzieci - czyli krajobraz we mgle. W: "Problemy Wczesnej Edukacji", numer specjalny, 18-35.
- Waloszek D. (2009b). Przygotowanie dziecka do nauki w szkole. Nowe pytania, nowe niepokoje. W: D. Waloszek (red.), Wybrane zagadnienia edukacji człowieka w dzieciństwie, s. 239-257, Bliżej Przedszkola, Kraków.
- Waloszek D. (2010). Meandry ochrony dziecka i dzieciństwa. Kilka refleksji nauczyciela akademickiego. W: D. Waloszek (red.), Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna. Obszary sporów, poszukiwań w kontekście zmian oświatowych, s. 189-199, Bliżej Przedszkola, Kraków.
- Walzer M. (1992). The civil society argument. W: C. Mouffe (red.), Dimensions of radical democracy: Pluralism, citizenship, community, Verso
- za: G. Dahlberg, P. Moss, A. Pence (2001), Beyond quality in early childhood education and care. Postmodern perspectives, Routledge/Falmer, Londyn.
- Wilgocka-Okoń B. (2002). Gotowość szkolna w historycznej perspektywie teorii i praktyki. W: W. Brejnak (red.), O pomyślny start ucznia w szkole. Biuletyn Informacyjny PTd, s. 28-38.
- Wilgocka-Okoń B. (2003). Gotowość szkolna dzieci sześciolatków, Wydawnictwo "Żak", Warszawa.
- Witkowski L. (2010). Tożsamość i zmiana. Epistemologia i rozwojowe profile w edukacji, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.
- Wojtyła Karol (1985). Osoba i czyn, Polskie Towarzystwo Teologiczne, Kraków.
- Wolff P.H., Fesseha G. (1999). The orphans of Erytra: A five-year-follow up study. "Journal of Child Psychology and Psychiatry", 40(8), 1231-1237 <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00539>
- za: P. Vogler, G. Crivello, M. Woodhead (2008), Early Childhood transitions research: A review of theory and practice, Working papers, 48, Bernard van Leer Foundation.
- Woodhead M. (1998). Dążenie ku tęczy. Poszukiwanie standardów jakości, Wydawnictwo "Żak", Warszawa.
- Woodhead M. (2000). Jakość edukacji przedszkolnej - podejście kontekstowe, "Edukacja", 1 (69), 99-109.
- Woodhead M., Ames P., Vennman U., Abebe W., Streuli N. (2009). Equity and quality? Working papers, 55, Bernard van Leer Foundation, Haga.

Young M.E. (1995). Investing in young children. World Bank Investing Papers, 275, The World Bank, Waszyngton, DC.

Young M.E., Richardson L. (red.) (2007). Early childhood development: from measurement to action. The International Bank for Reconstruction and Development and The World Bank, Waszyngton, DC.

Zuchniewicz P. (2009). "Sternik" - szkoła totalna. W: "STERNIK", Wspieranie Edukacji i Rodziny, cz.1, Stowarzyszenie "Sternik", Warszawa